

ECONOMIA

Després d'aprimar-se un 30% per la crisi, el sector de les joguines, el 79% del qual es concentra als Països Catalans, es recupera. Per segon any consecutiu, espera registrar creixements i millorar xifres de l'any anterior. Amb una particularitat: per primera volta, l'any 2014 Catalunya va superar en facturació el País Valencià.

El joguet es posa les piles i recol·loca les peces

Reportatge de Violeta Tena

El temps de Nadal és sinònim de regals i, si hi ha plançons a casa, de joguets. És tracta, per tant, d'un període que serveix de termòmetre per comprovar l'estat de salut del sector i també de l'economia familiar. En només sis setmanes es concentren el 75% de les vendes de tot l'any. A pesar que no hi ha dades definitives, les primeres previsions fan que els responsables del sector es mostren moderadament optimistes. Fer cagar el tió, els Reis d'Orient i el Pare Noel, sembla que compliran amb la seua obligació anual.

Al capdavant, la joguina acaba d'eixir de la pitjor crisi de què es té record. Els responsables del sector calculen que des de l'any 2008 han perdut entre un 30 i un 40% de volum. Les xifres de l'Associació Espanyola de Fabricants de Joguets (AEFJ) corroboren aquesta impressió. L'any passat es va tancar amb una facturació de 1.341 milions d'euros. El 2010 aquesta xifra va arribar als 1.585 milions d'euros, és a dir, gairebé 250 milions d'euros es van quedar pel camí. De 219 empreses, s'ha passat a 184 en el mateix període. "La crisi ha tingut un alt cost per a nosaltres", assegura José Antonio

Pastor, que és president de l'AEFJ. El descens en el consum intern fou la principal responsable d'aquesta davallada.

Sacs plens

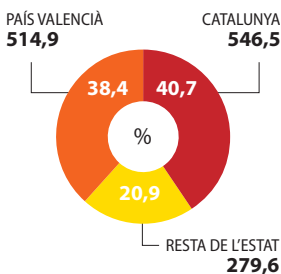
Tanmateix, el sector comença a consolidar la recuperació. Durant els pitjors anys de la crisi, va registrar baixades que van arribar a 25%. L'any 2013 va tenir un creixement zero i l'any passat va tornar a xifres positives: un increment del 3,2%. A data de setembre passat, l'increment registrat respecte de l'any precedent era del 13%. "Des de l'any 2010 que no veiem xifres com aquestes", assegura →

El sector del joguet

Anys 2014

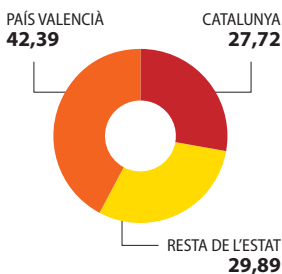
FACTURACIÓ

Milions d'euros i percentatge

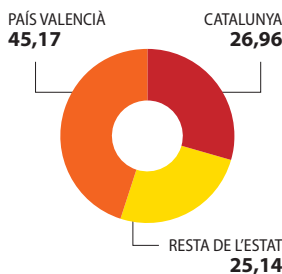
EMPRESES

Percentatge

TREBALLADORS

Percentatge

Font: Asociación Española de Fabricantes de Juguetes

→ José Antonio Pastor, fill i nét de fabricants del joguet, qui no obstant assegura que "encara queda molt de marge per recuperar".

El mercat interior dona signes de recuperació importants, mentre que l'exterior (al qual es destina el 40% de la producció) marca bons registres a pesar de l'estancament del mercat rus (responsable en els últims anys del bon comportament de les exportacions) i l'atonía en què s'ha situat el mercat francès d'ençà dels atemptats terroristes de París el passat novembre.

La lleu millora econòmica a Espanya torna a donar corda al sector. Però el maremàgnum d'aquests anys sembla que ha canviat la ubicació d'algunes peces. Perquè, si es miren amb deteniment les xifres de l'AEFJ per territoris referides a l'any 2014, apareix una sorpresa: per primera volta, Catalunya supera en facturació el País Valencià. En concret, el País Valencià va facturar 514,9 milions d'euros, això és, el 38,4% estatal, per 546,5 milions a Catalunya (el 40,7%). És a dir, els fabricants de joguines del Principat s'han deixat menys pèls a la gatera que no els valencians. La xifra és encara més cridanera si tenim en compte quina era la radiografia cinc anys abans. El 2009, el País Valencià acaparava el 42,8% de la producció espanyola, pel 30,4% de la catalana. Des d'aleshores, la proporció ha anat estretint-se com més va més. Ja l'any 2013, quan el sector va tocar terra, els valencians representaven el 40,5% de la facturació, per un 37,5% dels catalans. Un any després es va produir el tomb.

Canvi de cromos

Des de l'Associació Espanyola de Fabricants de Juguetes es resta importància a aquest tomb, que "podria ser degut a una campanya promocional puntual", segons explica José Antonio Pastor. Amb tot i això, no es pot perdre de vista que el País Valencià continua acaparant la major part dels llocs de treball i les empreses. És a dir, factura menys a pesar que concentra més empreses i ocupa més persones (vegeu gràfic). O el que

+ BATALLA CONTRA LA FALSIFICACIÓ

Lluitar contra la falsificació no és cosa de xiquets. El sector del joguet fa temps que lluita contra una xacra que, diuen, provoca danys milionaris. Segons denuncien des de l'Associació Espanyola de Fabricants de Juguet, el 16,6% de les vendes del sector del joguet a Espanya es van perdre a causa d'aquest tipus de productes, a més de provocar la destrucció del 13,7% dels llocs de treball. Tot plegat es tradueix en una pèrdua d'ingressos públics de 370 milions d'euros, en concepte de pèrdua d'IVA, impostos sobre la renda, cotitzacions a la seguretat social i impostos de societats. Les dades procedeixen de l'estudi "El cost econòmic de la vulneració dels drets de propietat intel·lectual en els jocs i el joguet", que va fer públic la setmana passada l'Organització d'Harmonització del Mercat Interior, amb seu a Alacant. "La normativa per a nosaltres és cada volta més estricta –denuncia José Antonio Pastor, president de l'AEFJ–. El que exigim són mesures igual de severes per lluitar contra aquest problema".

és el mateix, és menys productiu. Alguns factors podrien fer un poc de llum sobre aquesta realitat: el primer és que els fabricants catalans s'han adaptat més bé a la deslocalització dels processos productius que gairebé tots els sectors industrials han viscut en els darrers quinze anys; el segon, que els productors valencians estan especialitzats sobretot en nines, vehicles i bicicletes, mentre que al nord del Sènia predominen els jocs de taula i, sobretot, les arts gràfiques, un sector de més valor afegit.

Siga com siga, Catalunya i País Valencià continuen sent la fàbrica d'il·lusions de milers de xiquets i xiquetes. El 79% de la producció espanyola es fa aquí. Mentre a Catalunya hi ha certa dispersió territorial (hi ha Educa Borrás, com a nau insígnia, però també Mattel, que té aquí la seua seu i moltes més firmes de menys dimensions), al País Valencià aquesta indústria es concentra a la Foia de Castalla, considerada el bressol del joguet. La *vall del joguet* la formen les poblacions d'Ibi, Onil, Castalla, Tibi i Biar i la tradició joguetera s'hi remunta a principis del segle XX.

D'aleshores ençà, aquest clúster industrial s'ha modificat severament. Si a mitjan segle XX, la gran revolució va arribar de la substitució de la llauna pel plàstic, en els últims anys tant les petites indústries (que són més del 80%) com les indústries auxiliars han après a buscar-se la vida al marge del joguet. Molt especialitzades en fases determinades del procés de producció, moltes empreses han buscat clients al marge de l'activitat joguetera oferint-los la seua experiència i el seu saber fer com a garantia. El resultat és que moltes firmes d'Ibi o Onil treballen avui com a indústries auxiliars d'altres sectors industrials com el calcer o l'automòbil. El resultat és que a hores d'ara un 41% de l'activitat econòmica de l'anomenada *vall del joguet* correspon a indústries auxiliars que no treballen exclusivament per al joguet. En la diversificació els hi anava la vida. ●